

OPINIE

KOMISJA EUROPEJSKA

106. SESJA PLENARNA W DNIACH 2–3 KWIETNIA 2014 R.

Opinia Komitetu Regionów „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w okresie 2013–2014”

(2014/C 174/03)

Sprawozdawca	Arnoldas Abramavičius (LT/PPE), burmistrz i członek rady miasta Jeziorosy (Zarasai)
Dokument źródłowy	Komunikat Komisji „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2013–2014” COM(2013) 700 final

I. ZALECENIA POLITYCZNE

KOMITET REGIONÓW

Kontekst polityczny i znaczenie rozszerzenia dla władz lokalnych i regionalnych oraz KR-u

1. Zwraca uwagę, że niniejsza opinia podkreśla zaangażowanie Komitetu w proces rozszerzenia i akcentuje kluczową rolę samorządów lokalnych i regionalnych w przygotowaniu UE, krajów kandydujących, ich organów administracji różnych szczebli i obywateli do rozszerzenia. Poniżej przedstawia swą ocenę poczynionych postępów i konkretne propozycje dotyczące krajów Bałkanów Zachodnich (Czarnogóry, byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii, Serbii, Albanii, Bośni i Hercegowiny oraz Kosowa (*)), Turcji i Islandii, a także swe wskazania dotyczące dalszego rozwoju wydarzeń w tej dziedzinie.
2. Przypomina, że na 2014 r. przewidziano uruchomienie drugiego instrumentu pomocy przedakcesyjnej (IPA II) o szacowanym budżecie 11,7 mld EUR na lata 2014–2020.
3. Ponownie podkreśla, że należy poprawić zarządzanie gospodarcze i konkurencyjność w procesie przedakcesyjnym⁽¹⁾, by spełnić kryterium gospodarcze przystąpienia do UE, które polega na osiągnięciu statusu sprawnie funkcjonującej gospodarki rynkowej. Przypomina w tym względzie, że należy zwrócić uwagę na odpowiednie przygotowanie małych i średnich przedsiębiorstw w krajach kandydujących, zwłaszcza działających poza obszarami miejskimi, tym bardziej że żaden kraj Bałkanów Zachodnich nie posiada obecnie statusu działającej gospodarki rynkowej.
4. Ponownie podkreśla znaczenie propagowania równości płci w państwach kandydujących i zaznacza rolę podmiotów lokalnych i regionalnych w uwrażliwianiu obywateli na tę kwestię.
5. Przyjmuje z ubolewaniem do wiadomości zamiar rządu Islandii, by wycofać wniosek o członkostwo w UE, i uważa, że przystąpienie Islandii do UE przyniosłoby korzyści obydwu stronom.
6. Ponownie apeluje do Komisji Europejskiej o uwzględnienie autonomii samorządu lokalnego i regionalnego w krajach kandydujących i potencjalnych krajach kandydujących jako istotnego elementu oceny postępów w decentralizacji i warunku wstępnego dobrze działającego systemu wielopoziomowego sprawowania rządów.

(*) Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

⁽¹⁾ Zob. komunikat Komisji – „Strategia rozszerzenia i najważniejsze wyzwania w latach 2013–2014”, COM(2013) 700 final.

Uwagi ogólne

7. Z dużym zadowoleniem przyjmuje dwa wprowadzone niedawno podejścia w dziedzinie rozszerzenia: 1) podejście przyjęte przez Radę w 2011 r., zgodnie z którym rozdziały dotyczące wymiaru sprawiedliwości i praw podstawowych oraz sprawiedliwości, wolności i bezpieczeństwa omawiane są już na wczesnych etapach negocjacji akcesyjnych, tym samym gwarantując, by dobrze funkcjonujący wymiar sprawiedliwości i skuteczne zwalczanie korupcji i przestępczości zorganizowanej były kluczowymi warunkami przystąpienia; 2) podejście przyjęte przez Radę w 2013 r., polegające na zajęciu się fundamentalnymi parametrami gospodarczymi i spełnieniu kryteriów gospodarczych jako kluczem do rozwoju gospodarczego oraz do stworzenia korzystnego klimatu biznesowego i klimatu dla inwestycji.
8. Zwraca uwagę na doświadczenie z poprzednich tur rozszerzenia, które pokazało, że perspektywa członkostwa służyła krajom objętym procesem rozszerzenia jako ważna zachęta do wdrażania koniecznych reform politycznych i gospodarczych.
9. Podkreśla, że rozszerzenie UE jest procesem dwustronnym, który wymaga nie tylko odpowiedniego przygotowania ze strony krajów przystępujących, lecz także wystarczającej zdolności samej UE do ich przyjęcia, a także zobowiązania się do wsparcia tych krajów w przewyższaniu stojących przed nimi wyzwań.
10. Zdecydowanie podkreśla konieczność poszanowania zasady dobrego sąsiedztwa pomiędzy członkami UE, krajami kandydującymi i pozostałymi państwami oraz rolę i znaczenie rozwoju współpracy transgranicznej i regionalnej między tymi państwami.
11. Wzywa Komisję Europejską, by poczyniła wszelkie konieczne przygotowania, tak aby wszystkie kraje kandydujące były w stanie korzystać z drugiego instrumentu pomocy przedakcesyjnej podczas przygotowań do przystąpienia do UE.
12. Zwraca uwagę na znaczenie wzajemnych połączeń sieci energetycznych i transportowych dla zrównoważonego rozwoju regionów. Z zadowoleniem przyjmuje wagę, jaką Komisja przypisała tej kwestii w swoim niedawnym komunikacie w sprawie strategii rozszerzenia.
13. Przypominając o znaczeniu skutecznego samorządu lokalnego i regionalnego, zwraca uwagę na zalecenia dotyczące wzmocnienia samorządu lokalnego w państwach ubiegających się o członkostwo i nadania wyższego priorytetu reformie administracji publicznej.
14. Przyjmuje z zadowoleniem zamiar Komisji, by aktywnie uczestniczyć w propagowaniu wolności słowa w krajach ubiegających się o członkostwo, lecz zauważa, że media lokalne i regionalne zazwyczaj posiadają mniejsze zasoby finansowe i są bardziej wrażliwe na naciski zewnętrzne, w związku z czym potrzebują większej pomocy i szkoleń.
15. Zauważa, że powodzenie integracji społeczności romskiej zależy przede wszystkim od władz lokalnych. Wzywa do poświęcenia większej uwagi zdolności władz lokalnych w krajach ubiegających się o członkostwo do podjęcia działań w tej dziedzinie.
16. Ponownie podkreśla znaczenie poparcia obywateli dla procesu rozszerzenia i podkreśla rolę władz lokalnych i regionalnych oraz społeczeństwa obywatelskiego w zachęcaniu obywateli do tej debaty, a także w zapewnianiu dwukierunkowej komunikacji między państwami członkowskimi i instytucjami UE oraz obywatelami.
17. Uważa, że opracowywanie strategii makroregionalnych to użyteczne narzędzie współpracy pozwalające stawić czoła wyzwaniom wspólnym dla większej liczby regionów i zapoczątkować rzeczywistą współpracę między państwami członkowskimi UE, państwami kandydującymi i potencjalnymi krajami kandydującymi poprzez zbiorowy wysiłek, który pozwoli skuteczniej wykorzystać dostępne środki i przeznaczyć je na wspólne przedsięwzięcia.
18. Wzywa partnerów, zwłaszcza z krajów ubiegających się o członkostwo położonych w sąsiedztwie państw członkowskich, do wykorzystania możliwości transgranicznej i zdecentralizowanej współpracy w celu zapewnienia wzmocnionej i szerszej współpracy z władzami lokalnymi i regionalnymi z państw ubiegających się o członkostwo, z uwzględnieniem nowego programowania unijnego na lata 2014–2020 oraz nowych instrumentów wsparcia finansowego.
19. Wyraża chęć kontynuowania współpracy z Komisją Europejską w sprawie instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF), który jest przeznaczony dla władz lokalnych i regionalnych z krajów Bałkanów Zachodnich, Turcji i Islandii i który ma na celu poprawę wiedzy o tym, czym zajmuje się UE, przede wszystkim na szczeblu regionalnym i lokalnym. Komitet sugeruje rozszerzenie dostępności LAF w celu włączenia wszystkich zainteresowanych krajów Partnerstwa Wschodniego.

20. Stwierdza, że Komisja Europejska powinna zająć jasne stanowisko wobec dążeń niektórych krajów objętych Partnerstwem Wschodnim do przystąpienia do UE.

Zalecenia dotyczące poszczególnych krajów

Kraje kandydujące

Islandia

21. Odnotowuje fakt, że Islandia, jako kraj o dobrze ugruntowanej i funkcjonującej demokracji oraz dojrzałej gospodarce rynkowej, w pełni spełnia wymagane do członkostwa UE kryteria polityczne i gospodarcze.

22. Przypomina, że do tej pory otworzono 27 rozdziałów negocjacji, z czego 11 wstępnie zamknięto.

23. Zauważa, że proces akcesyjny został wstrzymany przez rząd Islandii i wyraża nadzieję, że w sprawie kontynuacji negocjacji akcesyjnych zostanie przeprowadzone referendum krajowe.

24. Podkreśla, że Komitet Regionów jest nadal w pełni zaangażowany w kontynuację współpracy z islandzkim stowarzyszeniem samorządów lokalnych w celu przygotowania ich do członkostwa, w szczególności za pośrednictwem utworzonego wspólnego komitetu konsultacyjnego, o ile Islandia podejmie decyzję o wznowieniu negocjacji akcesyjnych.

25. Podkreśla, że będzie kontynuować swoje wsparcie dla budowania zdolności na szczeblu lokalnym, na przykład w ramach instrumentu na rzecz administracji lokalnej (LAF).

Była jugosłowiańska republika Macedonii

26. Stwierdza, że była jugosłowiańska republika Macedonii była pierwszym krajem, który podpisał układ o stabilizacji i stowarzyszeniu (SAA) z UE oraz że uzyskała już status państwa kandydującego w 2005 r. Biorąc pod uwagę, że udało się jej spełnić polityczne kryteria przystąpienia do UE, jak również to, że Komisja zaleciła rozpoczęcie negocjacji akcesyjnych w terminie pięciu lat od podpisania układu o stabilizacji i stowarzyszeniu, Komitet wyraża ubolewanie, że Rada odroczyła tę decyzję i wzywa ją do podjęcia pozytywnej decyzji w 2014 r.

27. Popiera wysiłki byłej jugosłowiańskiej republiki Macedonii zmierzające do poprawy jej zdolności wypełnienia zobowiązań związanych z członkostwem i podkreśla potrzebę podjęcia przez nią dodatkowych starań w dziedzinie praworządności (w tym w odniesieniu do niezawisłości wymiaru sądownictwa i walki z korupcją), wolności słowa i mediów. Zaznacza również, że istotne jest utrzymanie przez ten kraj dobrych stosunków sąsiedzkich, w tym wynegocjowanie pod auspicjami ONZ zadowolającego obie strony rozwiązania kwestii jego nazwy.

28. Z zadowoleniem przyjmuje postęp dokonany w decentralizacji sprawowania rządów, która jest kluczowym elementem umowy ramowej z Ochrydy. Wzywa do dalszych postępów w zakresie decentralizacji administracyjnej i finansowej, w szczególności w zakresie pełnego wdrożenia odpowiednich ram prawnych oraz zapewnienia odpowiednich zasobów i stałych konsultacji między centralnymi i lokalnymi organami władz.

29. Podkreśla znaczenie wzmocnienia zdolności administracyjnych kraju, w celu zapewnienia efektywnego wykorzystania funduszy UE i zarządzania nimi. Wzywa do zwrócenia większej uwagi na ograniczone możliwości kraju w zakresie planowania i absorpcji środków IPA w ramach zdecentralizowanego systemu wdrażania. Zaleca wzmocnienie krajowych systemów zarządzania i kontroli.

30. Przypomina, że na szczeblu gmin poziom finansowania nadal jest nieodpowiedni, mimo iż ten rodzaj finansowania stanowi niezbędny warunek zapewnienia stabilności finansowej. Środki w tej dziedzinie mogłyby obejmować przyznawanie gminom większej części dochodów z tytułu podatku VAT i podatku PIT.

31. Ponownie podkreśla znaczenie koordynowania rozwoju regionalnego i wyraża ubolewanie, że odnośne przepisy dotyczące rozwoju regionalnego nie zostały w pełni wdrożone oraz że organy odpowiedzialne za rozwój gospodarczy regionu czeka kolejna obniżka ich niewystarczających już obecnie budżetów.

32. Z zadowoleniem przyjmuje istotne prace przeprowadzone przez Stowarzyszenie Jednostek Samorządu Lokalnego ZELS w realizacji inicjatyw dotyczących e-rządzenia w gminnej administracji publicznej oraz wzywa do podzielenia się tymi doświadczeniami. Wzywa rząd centralny do wsparcia działalności szkoleniowej ZELS w celu zwiększenia zdolności organów administracji lokalnej.

Czarnogóra

33. Z zadowoleniem przyjmuje osiągnięcia Czarnogóry w budowaniu państwowości i samorządności lokalnej od momentu ogłoszenia niepodległości w 2006 r.

34. Zauważa postępy osiągnięte w negocjacjach akcesyjnych rozpoczętych w czerwcu 2012 r. i z zadowoleniem przyjmuje utworzenie następujących rozdziałów negocjacyjnych: rozdział 23 – *Wymiar sprawiedliwości i prawa podstawowe*, rozdział 24 – *Sprawiedliwość, wolność i bezpieczeństwo*, rozdział 20 – *Polityka dotycząca przedsiębiorstw i przemysłu*, rozdział 6 – *Prawo spółek* i rozdział 5 – *Zamówienia publiczne*, po tymczasowym zamknięciu dwóch rozdziałów (*Nauka i badania* oraz *Edukacja i kultura*).

35. Z zadowoleniem przyjmuje utworzenie struktur negocjacji akcesyjnych, które obejmują przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, a także podjęcie dodatkowych starań, aby zwiększyć przejrzystość oraz udział obywateli w procesie tworzenia polityki.

36. Wzywa rząd Czarnogóry do kontynuowania reform w celu utworzenia przejrzystej, skutecznej i odpowiedzialnej administracji i zachęca do szybkiego wdrożenia nowej ustawy o służbie cywilnej i pracownikach państwowych na szczeblu lokalnym.

37. Wskazuje, że IPA stanowi kluczowe pole testowe zdolności krajów kandydujących do zarządzania bieżącymi funduszami przedakcesyjnymi oraz funduszami strukturalnymi po przyjęciu członkostwa. Wzywa Czarnogórę do wzmocnienia potencjału administracyjnego w istniejących strukturach IPA oraz do podjęcia działań w celu odpowiedniego przygotowania ich, tak aby zwiększyć zdolność absorpcji funduszy przedakcesyjnych.

38. Zauważa, że Czarnogóra musi nadal dążyć do spełnienia kryteriów gospodarczych członkostwa i zapewnić, by jej małe i średnie przedsiębiorstwa zostały odpowiednio przygotowane do sprostania presji konkurencyjnej związanej z członkostwem.

Serbia

39. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję o rozpoczęciu negocjacji akcesyjnych z Serbią w styczniu 2014 r., potwierdzającą drogę Serbii do członkostwa w UE. Również z zadowoleniem przyjmuje rozpoczęcie bieżących przygotowań do negocjacji w sprawie członkostwa, a mianowicie rozpoczęcie analizy wspólnotowego dorobku prawnego („screening”) we wrześniu 2013 r., po wejściu w życie 1 września układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

40. Podkreśla znaczenie pokojowej i kompleksowej ugody w celu unormowania stosunków z Kosowem (*) i z zadowoleniem przyjmuje postępy osiągnięte w roku 2013 w wypełnianiu politycznych kryteriów procesu stabilizacji i stowarzyszenia.

41. Ze względu na znaczenie poziomu regionalnego dla zrównoważonego rozwoju, podkreśla wagę deklaracji przyjętej przez sejmik Wojwodiny dotyczącej ochrony jej praw⁽²⁾. Zwraca uwagę, że ustawa w sprawie zasobów własnych Wojwodiny, którą przewidziano w konstytucji Serbii, nie została jeszcze przyjęta.

42. Wzywa do kontynuacji procesu decentralizacji w celu dalszego wzmacniania kompetencji władz lokalnych. Komitet wyraża ubolewanie z powodu ograniczonego zaangażowania Krajowej Rady ds. Decentralizacji oraz ciągłego braku wystarczających konsultacji z władzami lokalnymi w procesie podejmowania decyzji dotyczących przepisów mających wpływ na poziom lokalny.

43. Apeluje, by bezzwłocznie rozwiązano wciąż nierozstrzygniętą kwestię statusu Prowincji Autonomicznej Wojwodina, zważywszy, że trybunał konstytucyjny Serbii orzekł, iż niektóre z postanowień Statutu Prowincji Autonomicznej Wojwodina są niezgodne z konstytucją.

44. Zwraca uwagę na wciąż bardzo ograniczony zakres wdrażania istniejących ram prawnych dla władz lokalnych i na to, że obowiązki na szczeblu lokalnym są w dalszym ciągu wykonywane bez odpowiedniej analizy zdolności i wymaganych zasobów. Należy jeszcze wyjaśnić i właściwie wdrożyć ramy prawne dla samorządu lokalnego.

45. Z zadowoleniem przyjmuje postępy w dziedzinie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych. Wskazuje, że należy dalej wzmacniać zdolność do wdrażania na poziomie lokalnym, zwłaszcza w formie solidnej struktury projektowej opartej na właściwych strategiach.

(*) Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

(2) Deklaracja Zgromadzenia Prowincji Wojwodina w sprawie ochrony praw konstytucyjnych i prawnych Autonomicznej Prowincji Wojwodina z dnia 21 maja 2013 r.

46. Podkreśla wezwanie Komisji do dalszych działań na rzecz umacniania praworządności, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, wolności mediów, zakazu dyskryminacji i ochrony mniejszości.

47. Proponuje utworzenie wspólnego komitetu konsultacyjnego z Serbią z chwilą wejścia w życie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu.

Turcja

48. Jest zdania, że Turcja i Unia Europejska powinny podjąć wszelkie wysiłki w celu przezwyciężenia aktualnych napięć, w duchu współpracy czyniąc dalsze postępy w negocjacjach, wzorem niedawnych pozytywnych działań dwustronnych. Perspektywie przystąpienia Turcji do UE, w interesie obu stron, towarzyszyć muszą reformy zmierzające do wzmocnienia praworządności i pluralizmu.

49. Przyjmuje z zadowoleniem niedawną reformę zwiększającą kompetencje gubernatorów prowincji, jednak apeluje, by reformę tę wprowadzono jako środek przyczyniający się do regionalizacji Turcji oraz do wzmocnienia demokracji regionalnej.

50. Z zadowoleniem przyjmuje niedawne otwarcie negocjacji w sprawie rozdziału 22 „Polityka regionalna i koordynacja instrumentów strukturalnych” oraz krajową strategię na rzecz rozwoju regionalnego i wyraża nadzieję, że przyczynią się one do zmniejszenia różnic między regionami oraz między miastem a wsią.

51. Wyraża zaniepokojenie trudną sytuacją, w jakiej znaleźli się niektórzy demokratycznie wybrani tureccy radni lokalni, w związku z pełnieniem przez nich funkcji przedstawicieli swych okręgów wyborczych, i wzywa do traktowania tych radnych z poszanowaniem prawa oraz w atmosferze zaufania, także zgodnie z zaleceniami przedstawionymi przez Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy⁽³⁾.

52. Zgadza się z Komisją, że konieczne są dalsze reformy tureckiego systemu prawnego, aby zagwarantować ochronę wolności słowa i mediów oraz wolności wyznania, zrzeszania się i zgromadzeń, co zapewni stabilność obecnej polityki reformatorskiej.

53. Nalega, aby ustanowiono regionalne sądy apelacyjne, które zgodnie z przepisami powinny były zacząć funkcjonować do czerwca 2007 r., oraz aby priorytetowe znaczenie nadano doskonaleniu zawodowemu sędziów i prokuratorów z regionalnych sądów apelacyjnych. Podkreśla, że regionalne sądy apelacyjne stanowią ważny krok na drodze do zapewnienia skuteczności systemu sądownictwa i zmniejszenia bieżących zaległości w rozpatrywaniu spraw.

54. Ponownie wyraża niezadowolenie, że Turcja nie przestrzega w pełni zobowiązań wynikających z protokołu dodatkowego do układu o stowarzyszeniu między EWG a Turcją i usilnie wzywa Turcję, by w sposób całościowy realizowała te zobowiązania. Podkreśla, że wszelkie dodatkowe opóźnienia mogą mieć nowe konsekwencje dla procesu rozszerzenia.

55. Zwraca też uwagę, że dobre stosunki sąsiedzkie są kluczowym elementem przygotowań do przystąpienia, w związku z czym wszelkiego rodzaju groźby czy działania przeciwko danemu państwu członkowskiemu i jego suwerennym prawom stanowią poważne naruszenie wspólnych europejskich wartości.

56. Wyraża zaniepokojenie w związku z ostatnimi wydarzeniami w Turcji i podkreśla znaczenie niezawisłości sądownictwa. Przypomina, że Turcja jest krajem kandydującym do UE i że w związku z tym zobowiązała się do pełnego przestrzegania politycznych kryteriów kopenhaskich.

57. Zauważa, iż wyrażono obawy, że rząd turecki nie zawsze przeprowadza odpowiednie konsultacje i oceny oddziaływania z władzami lokalnymi, w tym w odniesieniu do kluczowych przepisów prawnych, takich jak niedawna ustawa o gminach metropolitalnych, w przypadku której szeroko zakrojona debata mogła stanowić krok w pożądanym kierunku i rzeczywiście pomóc wdrożyć zasady wielopoziomowego sprawowania rządów.

58. Przyjmuje z zadowoleniem niedawne postępy w zakresie decentralizacji uprawnień władz lokalnych. Pewne oznaki tego można dostrzec w nowej ustawie o gminach metropolitalnych rozszerzającej zakres kompetencji gmin, która stanowi częściową reakcję na krytykę ze strony Kongresu Rady Europy dotyczącą słabych zdolności mniejszych gmin do świadczenia usług publicznych⁽⁴⁾. Komitet wyraża jednak ubolewanie, że zalecenia Kongresu w sprawie wzmocnienia gmin poprzez umożliwienie im gromadzenie własnych dochodów nie zostały wdrożone.

⁽³⁾ Kongres Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy, zalecenie 301 (2011), Demokracja lokalna i regionalna w Turcji, Strasburg, 22–24 marca 2011 r.

⁽⁴⁾ Tamże.

59. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że decentralizacja i przekazanie uprawnień na rzecz samorządów lokalnych zostały omówione w kontekście prac nad nową konstytucją i wprowadzonym niedawno pakietem na rzecz demokratyzacji, jak i w odniesieniu do praw Kurdów i innych mniejszości. Podkreśla zwiększający się konsensus co do potrzeby przezwyciężenia wątpliwości Turcji wobec Europejskiej karty samorządu lokalnego Rady Europy.

60. Pozytywnie ocenia przepisy pakietu na rzecz demokratyzacji, które zapewniły decentralizację systemu edukacyjnego oraz praw partii politycznych w zakresie prowadzenia kampanii, umożliwiając używanie dialektów i języków innych niż turecki; wyraża zadowolenie, że pakiet pozwoli przywrócić wcześniejsze nazwy osadom, w których przypadku nazwa ta pochodziła z języka innego niż turecki lub była zapisywana za pomocą innego niż turecki alfabetu.

61. Wzywa władze tureckie, by ściśle współpracowały z Komisją Europejską przy dokonywaniu oceny, które programy IPA mogłyby zostać wykorzystane do wspierania zrównoważonego rozwoju na południowym wschodzie Turcji w ramach negocjacji w sprawie rozdziału 22.

62. Wyraża zaniepokojenie z powodu bardzo niewielkiego udziału kobiet w polityce na szczeblu lokalnym i wzywa wszystkie partie polityczne, aby wyznaczyły więcej kobiet do kandydowania w kolejnych wyborach lokalnych.

63. Z zadowoleniem przyjmuje wzmocnienie instytucji uczestniczących we wdrażaniu pomocy przedakcesyjnej (IPA) przez szkolenia i pomoc techniczną oraz zaleca kontynuowanie starań w celu zwiększenia zdolności administracyjnych władz lokalnych.

64. Popiera dalsze środki, które mają na celu zwiększenie przejrzystości, a także nieustającą walkę z korupcją, zwłaszcza na poziomie lokalnym, jak również środki mające na celu zwiększenie przejrzystości, odpowiedzialności i uczestnictwa.

65. Apeluje do Turcji i innych zainteresowanych stron, by aktywnie wspierały obecne negocjacje w ramach ONZ, które mają doprowadzić do sprawiedliwego, wszechstronnego i trwałego rozwiązania problemu cypryjskiego, a także do samej Turcji, by przyczyniła się do procesu pokojowego, przystępując do wycofania swych sił zbrojnych z Cypru oraz zwrotu opuszczonego miasta Famagusta jej prawowitym mieszkańcom, zgodnie z odpowiednimi decyzjami Rady Bezpieczeństwa ONZ i zasadami, na których opiera się Unia.

66. Biorąc pod uwagę trwające negocjacje, ponawia swoje wezwanie do przekształcenia grupy roboczej Komitetu Regionów ds. stosunków z Turcją we wspólny komitet konsultacyjny.

Potencjalne kraje kandydujące

67. Biorąc pod uwagę aspiracje potencjalnych krajów kandydujących w zakresie osiągnięcia postępów na drodze do członkostwa oraz rosnącą intensywność kontaktów z udziałem podmiotów lokalnych i regionalnych, oczekuje na utworzenie wspólnych komitetów konsultacyjnych z każdym potencjalnym krajem kandydującym z regionu Bałkanów Zachodnich.

Albania

68. Odnotowuje postępy na drodze do zapewnienia zasady wolnej i uczciwej konkurencji w wyborach krajowych⁽⁵⁾ i lokalnych (w 2011 r.)⁽⁶⁾, jak również ogólny postęp w spełnianiu warunków politycznych wymaganych w celu otwarcia negocjacji w sprawie członkostwa w UE.

69. Ponawia zalecenie Komisji z października 2012 r. i 2013 r., dotyczące przyznania Albanii statusu kraju kandydującego pod warunkiem przeprowadzenia szeregu reform strukturalnych i wzywa Albanie do poczynienia postępów w dziedzinie reformy administracji publicznej, niezawisłości sądów, walki z korupcją i przestępczością zorganizowaną, jak również ochrony praw człowieka.

70. Odnotowuje, że poczyniono niewielkie postępy w dziedzinie polityki regionalnej i koordynacji instrumentów strukturalnych. W związku z akredytacją IPA, w dalszym ciągu muszą być umacniane systemy zarządzania i kontroli, po to by zminimalizować ryzyko opóźnień i anulowania zobowiązań. Ponadto należy poprawić zdolności programowania, zwłaszcza w odniesieniu do przygotowania solidnej struktury projektowej.

71. Przyjmuje do wiadomości plany Albanii dotyczące redukcji liczby jednostek samorządu terytorialnego oraz podkreśla konieczność znalezienia równowagi w tym procesie między skutecznością administracyjną a legitymacją demokratyczną, jak również dostępnością dla obywateli.

⁽⁵⁾ Wybory odbyły się w czerwcu 2013 r. Zob. sprawozdanie Parlamentu Europejskiego z postępów Albanii, przedstawione przez sprawozdawcę Nikolę Vuljanicia (GUE/NGL), posiedzenie AFET, 25 listopada 2013 r.

⁽⁶⁾ Zob. sprawozdanie z misji obserwacyjnej OBWE i Kongresu Władz Lokalnych i Regionalnych Rady Europy z dnia 8 maja 2011 r., <http://www.osce.org/odihr/77446>.

72. Przyjmuje z zadowoleniem przyjęcie w kwietniu 2013 r. ustawy o planowaniu urbanistycznym, która stanowi krok w kierunku tworzenia skutecznych współczesnych struktur samorządu lokalnego. Ubolewa niemniej, że wdrażanie tej ustawy wciąż postępuje bardzo powoli.

73. Z zalem odnotowuje, że mimo stałych działań usprawniających administrację, władze lokalne nadal mają bardzo ograniczone zasoby finansowe i administracyjne na rozwój infrastruktury i usług oraz że ich dochody spadły o 21 %.

74. Wyraża również ubolewanie, że zarządzanie zasobami ludzkimi i systemy kontroli finansowej są w nich słabo rozwinięte. Uważa, że obniża to ich skuteczność i ogranicza rolę władz lokalnych i ich stowarzyszeń we wzmacnianiu koordynacji między lokalnymi i centralnymi organami władz. W związku z tym wzywa do ściślejszej koordynacji pomiędzy władzami szczebla centralnego i lokalnego oraz zwiększenia roli stowarzyszeń samorządów lokalnych.

75. Wskazuje na utrzymujące się poważne luki w zakresie monitorowania korupcji, w tym na szczeblu lokalnym, oraz wzywa do wyznaczenia koordynatora antykorupcyjnego dysponującego silnym mandatem do przeprowadzenia oceny całego systemu zwalczania korupcji.

76. Z zadowoleniem przyjmuje istnienie krajowej strategii poprawienia warunków życia ludności romskiej i związanego z nią krajowego planu działania. Podkreśla potrzebę realizacji odpowiednich zobowiązań.

Bośnia i Hercegowina

77. Ubolewa, że Bośnia i Hercegowina poczyniła bardzo ograniczone postępy na drodze do poprawy funkcjonalności i efektywności na wszystkich szczeblach sprawowania rządów. Komitet jest zaniepokojony faktem, że proces integracji z UE został zahamowany, i uważa, że nadal potrzebne są znaczne wysiłki, aby spełnić warunki wymagane do złożenia wiarygodnego wniosku o członkostwo.

78. Podkreśla, że władze Bośni i Hercegowiny nie poczyniły postępów również w tworzeniu niezbędnej struktury zdecentralizowanego zarządzania funduszami UE, w związku z czym pomoc finansowa UE (IPA) jest zagrożona, a Bośnia i Hercegowina utraciła już w tym roku część tych funduszy.

79. Podkreśla, że brakuje jasności co do podziału kompetencji między częściami składowymi państwa, kantonami i gminami, a poziom autonomii finansowej na szczeblu gminy jest stosunkowo niski.

80. Wskazuje, że obecna sytuacja polityczna w Bośni i Hercegowinie ma negatywny wpływ na zdolność tego kraju do wypowiedziania się jednym głosem w sprawach związanych z UE. Uważa, że ważne jest wzmocnienie roli Dyrekcji ds. Integracji Europejskiej w celu koordynacji spraw UE na wszystkich szczeblach władzy lub za pomocą innego podobnego mechanizmu. Komitet odnotowuje, że ze względu na brak takiego mechanizmu Komisja musiała opóźnić dalsze dyskusje na temat instrumentu IPA II.

81. Wyraża ubolewanie, że Zgromadzenie Parlamentarne Bośni i Hercegowiny poczyniło jedynie bardzo niewielkie postępy w zakresie przyjmowania ustawodawstwa związanego z UE. Spory polityczne nadal mają niekorzystny wpływ na funkcjonowanie Zgromadzenia.

82. Wnosi o uwzględnienie wyników prac grupy roboczej ekspertów, ustanowionej przy wsparciu USA i UE, która opracowała zalecenia w sprawie reformy konstytucji federacji w celu zmiany kosztownych i skomplikowanych struktur sprawowania rządów w tym kraju, które charakteryzuje pewne nakładanie się kompetencji federacji, kantonów i gmin. Wyraża zadowolenie z faktu, że grupa robocza ekspertów oparła swoje zalecenia na szerokim procesie konsultacji z udziałem organów na wszystkich poziomach sprawowania rządów, w tym lokalnym, przez zaangażowanie gmin i miast federacji oraz społeczeństwa obywatelskiego.

83. Podkreśla ponadto potrzebę wzmocnienia ochrony praw człowieka, w tym wdrożenia przyjętych już strategii celowych.

84. Wzywa wszystkie części składowe federacji do utrzymywania konstruktywnego dialogu politycznego między sobą i z władzami federalnymi.

Kosowo (*)

85. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady o rozpoczęciu negocjacji w sprawie układu o stabilizacji i stowarzyszeniu z Kosowem.

(*) Użycie tej nazwy nie stanowi uszczerbku dla stanowisk dotyczących statusu Kosowa i jest zgodne z rezolucją RB ONZ 1244/99 oraz opinią MTS w sprawie ogłoszenia przez Kosowo niepodległości.

86. Z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Współpracy Regionalnej (RCC) o zmianie swojego statutu, tak by Kosowo mogło stać się samodzielnym uczestnikiem. Sposób na uczestnictwo Kosowa w RCC stanowi dobrą podstawę do zwiększenia i rozszerzenia udziału Kosowa w innych forach regionalnych.
87. Wyraża uznanie dla aktywnego i konstruktywnego udziału Kosowa i Serbii w moderowanym przez UE dialogu i zwraca uwagę na znaczenie pokojowej i kompleksowej ugody między Serbią a Kosowem dla rozwoju całego regionu.
88. Podkreśla, że choć istnieją podstawowe struktury sprawowania rządów na poziomie centralnym i lokalnym, poziom gminny nadal jest słaby i potrzebuje zarówno odpowiedniego finansowania jak i zdolności administracyjnych. Wzywa do dalszych wysiłków na rzecz poprawy wdrażania prawodawstwa oraz odpowiedzialności i przejrzystości organów władzy, również na poziomie gmin, a także do wspierania władz lokalnych w dalszym procesie decentralizacji.
89. Z zadowoleniem przyjmuje fakt, że władze lokalne poprawiły swoje zdolności, również w dziedzinie powrotów i reintegracji uchodźców i wysiedleńców, dotyczące przejrzystości zarządzania i informowania o budżecie oraz sprawozdawczości na temat podejmowania decyzji na poziomie lokalnym.
90. Ponownie podkreśla znaczenie przejrzystej i skutecznej administracji i wzywa rząd Kosowa, by zwrócił szczególną uwagę na zalecenia Komisji dotyczące konieczności zwalczania przestępczości zorganizowanej i korupcji, jak również budowania odpowiednich systemów administracji publicznej i sądownictwa.
91. Zwraca uwagę, że współpraca między organizacjami społeczeństwa obywatelskiego a instytucjami rządowymi w Kosowie ma nadal w przeważającej mierze charakter doraźny i powinna zostać poprawiona, zwłaszcza w zakresie określania i wdrażania polityk publicznych.
92. Ponownie stwierdza potrzebę dalszego wspierania praworządności, która jest podstawą procesu stabilizacji i stowarzyszenia. W tym kontekście kontynuacja zorganizowanego dialogu w sprawie praworządności budzi wielkie zadowolenie, gdyż stanowi dalsze wsparcie i wytyczne dla Kosowa w tej dziedzinie, również w dyskusjach nad przyszłością EULEX, misji Unii Europejskiej w zakresie praworządności w Kosowie.
93. Proponuje, by przeprowadzono dodatkowe negocjacje w sprawie specjalnego statusu autonomii lokalnej dla zamieszkałej głównie przez Serbów enklawy regionalnej wokół Mitrowicy w północnej części Kosowa.

Bruksela, 2 kwietnia 2014 r.

*Przewodniczący
Komitetu Regionów*

Ramon Luis VALCÁRCEL SISÓ